

JU!ST

JEUGDZORG

EEN RAPPORT OVER JEUGDZORG IN ZUID-HOLLAND

**STATENFRACTIE
DECEMBER 2007**

Inhoud

Voorwoord	2
Inleiding	3
Zorg op maat	5
Wachlijsten	7
<i>Een gesprek over – Haya</i>	9
Bureaucratie	10
Financiële tekorten	12
Voorkomen is beter	13
18 jaar, wat dan?	15
<i>Een gesprek met - Len</i>	17
Onterecht in een jeugdgevangenis	19
Kindermishandeling	21
Conclusies en aanbevelingen	24
Contactgegevens	27

VOORWOORD

Waarom 'Juist Jeugdzorg'? Jeugdzorg is belangrijke provinciale taak. In Zuid-Holland met meer dan 3,5 miljoen inwoners, wonen ongeveer 762.000 jeugdigen onder de 18 jaar. Gelukkig gaat het met het grootste deel van deze kinderen en jongeren goed, maar helaas kent niet ieder kind dat geluk. De provincie is wettelijk verplicht aan de jongeren met problemen opvang, begeleiding en oplossingen te bieden.

Over jeugdzorg is al geruime tijd veel te doen ook in de media en lang niet altijd positief, daarom heet dit rapport: "Juist Jeugdzorg," omdat datgene wat wél goed gaat, niet vergeten of verdrukt mag worden. Aan de andere kant leeft er bij sommige cliënten wantrouwen, hoewel soms terecht. Dan klinkt twijfelend het vooroordeel: "Juist... Jeugdzorg." Want dat er misstanden voorkomen, ook in deze sector, is bekend.

Juist nú is het van belang om jeugdzorg onder de loep te nemen. Met de plannen van het nieuwe kabinet in het vooruitzicht, kunnen de nieuwe Centra voor Jeugd en Gezin een belangrijke bijdrage leveren aan het spectrum van jeugdzorg en het samenwerken tussen de instellingen verbeteren. Voorkomen moet worden dat de Centra voor Jeugd en Gezin zullen vervallen tot extra bureaucratische lagen die jeugdzorg verstoren in plaats van verbeteren. Ik hoop dat de kans gegrepen wordt om tot betere samenwerking en afstemming te komen tussen de instellingen, minder bureaucratie te bewerkstelligen voor de cliënten en medewerkers en duidelijkheid en overzichtelijkheid voor de cliënten.

In dit rapport heb ik de bevindingen van veel gesprekken en werkbezoeken gebundeld en tracht ik een breed beeld te geven van de jeugdzorg, de sector inzichtelijk te maken en opbouwende conclusies te trekken. Het rapport zal worden aangeboden aan de huidige verantwoordelijke Gedeputeerde in Zuid-Holland van PvdA huize, mevrouw Van de Vondervoort, aan alle Provinciale Statenfracties, en aan de Tweede Kamerfractie van de SP.

Op zeer specifieke problemen of verschijnselen zal ik niet ingaan. Verder worden ook niet de pleegzorg onder jeugdzorg, de jeugdreclassering en de relatie met het onderwijs behandeld.

Langs deze weg wil ik iedereen die aan de totstandkoming van dit rapport heeft meegewerkt hartelijk bedanken. Dank voor de openheid, de eerlijkheid en het welkom die ik in de hele provincie ben tegen gekomen en speciale dank voor fractiemedewerker Naomi Smulders voor haar ondersteuning.

Eva de Bakker
(SP-statelid Zuid-Holland)

December 2007

INLEIDING

Voor 2005 was de jeugdzorg erg versnipperd en een taak van veel verschillende instanties. Als antwoord op deze versnippering is in 2005 de Wet op de jeugdzorg van kracht geworden en zijn de Bureaus Jeugdzorg opgericht onder verantwoordelijkheid van de provincies. De Wet op de jeugdzorg geeft kinderen en ouders recht op jeugdzorg, realiseert één toegang via Bureau Jeugdzorg en integreert jeugdzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Een belangrijke taak van het Bureau Jeugdzorg is indicatiestelling (wat is er aan de hand?); daarna krijgt het kind of de ouder kortdurende hulp of worden ze doorverwezen naar een specialistische instelling waar eventueel behandeling plaats vindt (hoe lossen we het op?). Dit kan ambulante (de jongere blijft thuis wonen) of residentieel (de jongere woont in een instelling).

In de provinciale begroting van ca. 700 miljoen euro, gaat bijna 130 miljoen euro naar de jeugdzorg. Als we het hebben over de provincie, dan bedoelen we Zuid-Holland zonder de stadsregio's Rotterdam en Haaglanden. Er is wel samenwerking en contact met deze onafhankelijke bestuurslagen. Vandaar dat in het kader van ons onderzoek ook werkbezoeken aan een crisisopvang en een gezinshuis van Jeugdformaat zijn opgenomen. Ook is er een gesprek gevoerd met een gezinsvoogd van Bureau Jeugdzorg Rotterdam en een medewerker van Bureau Jeugdzorg Haaglanden.

Met de meeste kinderen en jongeren in Zuid-Holland gaat het goed. Ongeveer 2 tot 5% komt echter terecht bij Bureau Jeugdzorg. Een groot deel van deze groep is na een aantal gesprekken geholpen, waarmee duidelijk wordt dat de jeugdzorg er is voor een beperkte, maar kwetsbare groep.

Om een beeld te krijgen van het veelkleurige veld van jeugdzorg wordt onderstaand de opbouw van het veld en van drie ontwikkelingen geschetst. Op rijksniveau houden zes ministeries zich bezig met de regelgeving en de beleidsbepaling. Sinds de verkiezingen van november 2006 is er een minister voor Jeugd en Gezin, André Rouvoet (ChristenUnie).

Opbouw van het veld.

- Bureau Jeugdzorg (inclusief het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, Jeugdbescherming en reclassering)
- Zorgaanbod. In Zuid-Holland verzorgd door Horizon, Stek, Trivium en Cardea. Daarnaast zijn er de landelijke zorginstellingen Harreveld en Hoenderloo Groep, waarin ook kinderen of jongeren uit Zuid-Holland verblijven.
- Ondersteuning preventief jeugdbeleid. Vooral een taak van de afzonderlijke gemeenten, die verdeeld is over veel instanties, maar de provincie biedt ondersteuning.
- Expertise centra. De provincie subsidieert ook de expertise centra, zoals JSO (Jeugd, Samenleving en Opvoeding) en PJ Partners.

Ontwikkelingen.

- groeiende zorgvraag. Het aantal indicaties is gestegen van 2.100 in 2002 naar 3.640 in 2006. De gemiddelde groei voor curatieve zorg is 15% per jaar.¹ (Curatieve zorg is zorg die geboden wordt ná de indicatie, dus nadat de diagnose is gesteld.)
- het opzetten van Centra voor Jeugd en Gezin². Hier zou de provincie een faciliterende rol kunnen spelen.

---

¹ Uit het introductieprogramma voor Statenleden, maart 2007.

² Uit de kabinetsplannen 2006-2010.

ZORG OP MAAT

Kinderen en jongeren in de jeugdzorg kunnen een scala aan problemen hebben. Gedragsstoornissen, psychische problemen, bindingsproblematiek, vormen van mishandeling, verwaarlozingproblematiek, enzovoort. Combinaties komen ook voor. Het is zaak elk kind op een zo goed mogelijke manier te helpen. Veelal hebben de kinderen geen vertrouwen in volwassenen of in de maatschappij en het is zaak hen dit vertrouwen terug te geven. Daarom is zorg op maat belangrijk, zodat elk kind in zijn of haar eigen tempo vooruitgang kan boeken en het vertrouwen, ook in zichzelf, weer terug kan winnen.

Bureau Jeugdzorg (BJZ)

Zoals gezegd vallen veel taken van de jeugdzorg onder BJZ. Ook gezinsvoogden, voogden en andere hulpverleners zijn in dienst bij BJZ. Kinderen of jongeren met problemen kunnen zichzelf melden of komen bijvoorbeeld via ouders, kennissen of school terecht bij BJZ. Als we de wachtlijsten³ buiten beschouwing laten, kunnen veel kinderen, jongeren of ouders/opvoeders direct of met een aantal gesprekken geholpen worden. Daar heeft BJZ zelf mensen voor in dienst. In andere gevallen is het BJZ dat de kinderen of jongeren doorverwijst.

Volgens de Wet op de jeugdzorg moeten de Bureaus Jeugdzorg de indicatiestelling doen, de diagnose stellen, en doorverwijzen naar een instelling of organisatie voor geïndiceerde zorg. Volgens medewerkers van verschillende Bureaus Jeugdzorg zelf gaat 40% van de verwijzingen buiten BJZ om. Huisartsen verwijzen bijvoorbeeld rechtstreeks door, of ouders gaan rechtstreeks naar een instelling.

Er zijn tal van mogelijkheden om kinderen verder te helpen. Hieronder worden enkele mogelijkheden van hulpverlening genoemd. (Er bestaan in Zuid-Holland nog meer trainingen, cursussen en projecten.)

Ambulante hulp en dagbehandeling

Deze vorm van hulp is een lichte vorm. Ambulant betekent letterlijk 'lopend', wat wil zeggen dat het kind of de jongere vrij is om te gaan en staan waar zij willen. Dit wil zeggen dat het kind of de jongere thuis woont en leeft in de eigen omgeving maar voor hulp naar de hulpverlener toe gaat. Soms komt een hulpverlener aan huis om het kind in de eigen omgeving te helpen.

De dagbehandeling. De kinderen die hiermee te maken hebben, wonen thuis en maken (gedeeltelijk) overdag gebruik van de dagbehandeling.

Residentiële opvang

Bij residentiële opvang wonen kinderen of jongeren in een soort tehuis. Maar de grote tehuizen zoals ze vroeger bestonden, zijn er niet meer. Kinderen zitten nu in kleinere groepen, waarbij de grootte afhankelijk is van de problematiek, in een open of een gesloten setting. Er is 24 uur per dag begeleiding en hulp aanwezig. Bij residentiële huizen zijn therapeuten, gedragswetenschappers, groepsleiders, pedagogisch medewerkers en gezinsbegeleiders betrokken. Veelal heeft niet alleen het kind, maar ook de ouders problemen en probeert men ook de ouders te bewegen hulp te aanvaarden of te zoeken. Denk hierbij aan verslavingen of psychiatrische problemen.

---

³ Lees het hoofdstuk 'Wachtlijsten'.

In een gesloten setting kunnen de kinderen niet 'zomaar' naar buiten omdat zij een gevaar vormen voor zichzelf, voor anderen of allebei. Daarom zitten deuren en ramen op slot, maar het regime verschilt sterk met bijvoorbeeld een jeugdgevangenis. Ook is er meer begeleiding en hulpverlening. Om te voorkomen dat deze kinderen noodgedwongen in een jeugdgevangenis (justitiële jeugdinrichting) worden geplaatst, kunnen zij terecht in een gesloten opvang⁴. Mits er voldoende ruimte is.

Gezinshuis of projectgezin

Een gezinshuis of projectgezin (in verschillende regio's zijn er andere namen voor) is niet hetzelfde als een pleeggezin. Deze gezinnen vormen de schakel tussen pleegzorg en residentiële hulpverlening. De ouders van een gezinshuis zijn werkzaam (geweest) in de jeugdzorg en nemen tijdelijk de zorg van één of meerdere kinderen op zich. De ouders zijn dus bevoegd om met kinderen om te gaan. In gezinshuizen komen kinderen met een moeilijkere problematiek, die te zwaar is voor pleegzorg. Zij zouden residentieel geplaatst kunnen worden, maar vinden een alternatief in een gezinshuis of projectgezin. De kinderen zijn door de week in het gezinshuis en gaan ongeveer 5 weekenden per kwartaal naar een logeerkamer en in sommige gevallen naar huis, als dat mogelijk is.

In de regio Haaglanden hoopt men in volgend jaar 23 gezinshuizen te hebben, het zijn er nu 17. In de regio Rotterdam worden ongeveer 25 kinderen op deze manier geholpen.

Het voordeel is dat kinderen niet in een grotere groep in een residentie zitten, maar in een normaal huis in een normale wijk. Er wordt zoveel mogelijk geprobeerd de kinderen op de eigen school te laten zitten en bij dezelfde sportclub. Dichtbij de bekende vriendjes en vriendinnetjes.

Uit de brochure kinderen uit de knel

Voor sommige kinderen is het echter beter om residentieel geplaatst te worden en uit de vertrouwde omgeving gehaald te worden. Het gaat erom dat er zorg op maat geleverd wordt, want niet elk kind is het zelfde en de problematiek loopt van kind tot kind (en/ of van hun ouders) sterk uiteen.

Crisisopvang

Er zijn zogenaamde crisisbedden. Kinderen en jongeren die per direct het huis uit moeten om uiteenlopende redenen, zouden hier terecht moeten kunnen. Helaas is er volgens verschillende hulpverleners in Zuid-Holland een tekort aan crisisplaatsen, maar ook in andere delen van het land. Er bestaan ook crisispleeggezinnen, maar daar is tevens een tekort aan is.

---

⁴ Lees het hoofdstuk 'Onterecht in een jeugdgevangenis'.

WACHTLIJSTEN

De wachtlijsten in de jeugdzorg zijn al jaren een veelbesproken onderwerp in de media en de politiek. En dat is aan de ene kant terecht, want een paar weken wachten in het leven van een kind is al enorm lang. Afgesproken is dat de wachtlijsten niet langer mogen zijn dan 9 weken, een absurde afspraak, want wie wil er nu wachtlijsten?

**“We stonden op wachtlijsten om te kijken of we op een wachtlijst mochten!”
(Cliënt)**

Aan de andere kant mogen de wachtlijsten in de jeugdzorg niet een afleiding zijn van de andere knelpunten in de sector. Het is zaak om de wachtlijsten weg te werken, maar de politiek moet zich niet blind staren op enkel de wachtlijsten.

Het verschuiven van de wachtlijsten

Aanvankelijk kwamen de wachtlijsten vooral voor ‘aan de voorkant’ van BJZ. Dat kwam hoofdzakelijk door een toename van de zorgvraag. De politiek heeft, door inzet van met name incidentele middelen, de wachtlijsten geprobeerd weg te werken. Maar dat is niet of maar gedeeltelijk gelukt, want in wekelijkheid zijn de wachtlijsten verschoven naar de ‘achterkant’ van BJZ; bij de toegang tot de instellingen.

Als voorbeeld de wachtlijsten van eind 2006. Op landelijk niveau is ingezet om de wachtlijsten weg te werken. Er kwam incidenteel (eenmalig) geld, 100 miljoen euro van het ministerie, waarvan slechts 40 miljoen euro structureel (meerjarig) geld. De wachtlijsten slonken inderdaad en sommige politici hebben daar zelfs sier mee gemaakt. Maar omdat men alleen naar de ‘voorkant’ keek en verzuimde te investeren in de ‘achterkant’, werden de wachtlijsten niet minder; zij verschoven alleen maar.

Dit had tot gevolg dat begin 2007 de wachtlijsten aan de voorkant weer opliepen. Ook in Zuid-Holland. Er bestonden nog wachtlijsten bij de instellingen en er was de toenemende zorgvraag, waar onvoldoende rekening mee was gehouden. De structurele 40 miljoen euro dat door het rijk beschikbaar was, bleek niet voldoende om alle zorgvraag aan te kunnen en de wachtlijsten te beperken. De MO-groep⁵, een brancheorganisatie voor jeugdzorg, pleitte in 2006 voor 103 miljoen euro structureel geld, en voor de jaren daarna elke keer 83 miljoen euro, dus ook voor 2008.

Foto: Website JSO

Het probleem van de wachtlijsten dreigt echter in 2008 nog steeds aan de orde te zijn en men lijkt niets te hebben geleerd. Verantwoordelijk minister Rouvoet wil tot nu toe geen extra structureel geld in de jeugdzorg steken. De provincies hebben daar erg last van, maar ook met ‘eigen geld’ wil de provincie Zuid-Holland niet het structurele budget verhogen⁶.

De cijfers voor Zuid-Holland

Er bestaan wachtlijsten bij bijna alle vormen van jeugdzorg, zoals bijvoorbeeld: ambulante hulp, dagbehandeling en residentiële hulp. De laatste cijfers die Provinciale Staten in Zuid-Holland hebben gekregen, zoals hieronder weergegeven, dateren uit april 2007. De cijfers zijn totalen, dat wil zeggen dat het cijfer een totaal is van de aantallen op de verschillende wachtlijsten (voor- en achterkant) bij verschillende vormen van jeugdzorg.

⁵ <http://www.mogroep.nl/index.php?p=56340>

⁶ Lees het hoofdstuk ‘Financiële tekorten’.

Wachttijd:	Aantal jeugdigen:
Wachttijd korter of gelijk aan 4 weken:	272
Wachttijd langer dan 4 weken, maar korter of gelijk aan 9 weken:	259
Wachttijd langer dan 9 weken:	281
Totaal aantal wachtenden:	812

Vorige maand meldde dagblad Trouw⁷ dat de wachtlijsten nog steeds stijgen in het hele land.

Het kunstmatig laag houden van de wachtlijsten

Door de aandacht voor de wachtlijsten, bestaat het gevaar dat de wachtlijsten kunstmatig worden laag gehouden. Kinderen die korter dan 9 weken op een wachtlijst staan, worden doorgaans niet meegerekend. (In tegenstelling tot de tabel hierboven.) Daardoor staan er een stuk minder kinderen op een wachtlijst, hoewel elk kind dat moet wachten op hulp meegerekend zou moeten worden.

In het hoofdstuk 'Onterecht in een jeugdgevangenis' wordt gesteld dat jeugdigen die op civielrechtelijke basis (dus onterecht) in een justitiële jeugdinrichting zitten, niet onder de Wet op de jeugdzorg vallen. Dit heeft als gevolg dat deze kinderen ook niet op de wachtlijsten voor jeugdzorg voor komen. En dat terwijl ook deze 'civielrechtelijke' kinderen op precies dezelfde vormen van hulp wachten als de kinderen die wél officieel zijn meegerekend.

---

⁷ http://www.trouw.nl/hetnieuws/nederland/article841647.ece/Wachtlijsten_jeugdzorg_weer_langer#readmore

HAYAH

Hier volgt het verhaal van Hayah, die tussen haar 12de en 15de jaar een lange route heeft afgelegd in de jeugdzorgsector. Haar moeder vertelt Hayah's verhaal en noemt het een 'lijdensweg'.

Hayah was een vrolijk, dromerig kind en deed het goed op school, maar eenmaal op de middelbare school bleek toch iets niet in orde. Hayah moest naar een andere school, maar welke? Er bestond het vermoeden dat Hayah een gedragsstoornis had. Moeder trok aan de bel voor een onderzoek. Bij Bureau Jeugdzorg kon Hayah een paar maanden na de intake komen. Bureau Jeugdzorg oordeelde dat een onderzoek niet nodig was, maar stelde wel jeugdthuiszorg voor. Daar moest Hayah een half jaar op wachten.

De begeleider van de jeugdthuiszorg vond een onderzoek echter wel nodig, maar dat duurde erg lang. Hayah's moeder liet het er in de tussentijd niet bij zitten en zorgde er op eigen initiatief voor dat Hayah getest werd door een psycholoog. Dit onderzoek werd niet vergoed. Uit de test bleek dat Hayah ADD en een leerstoornis had en een vervolgonderzoek nodig was.

Inmiddels kwam Hayah in aanmerking voor het eerste onderzoek door jeugdzorg. Zij moest voor de zoveelste keer haar verhaal doen, na dat bij Bureau Jeugdzorg en de Jeugdthuiszorg ook al gedaan te hebben. Moeder vertelt dat haar dochter gefrustreerd was omdat er maar geen concrete hulp kwam.

Uiteindelijk komt het vervolgonderzoek. Daaruit blijkt dat Hayah geen ADD heeft, maar een stemmingstoornis. Naar school gaat ze inmiddels niet meer en ze wordt aangemeld voor het speciaal onderwijs. Hayah is teleurgesteld en voelt zich onbegrepen. Als na de zomervakantie blijkt dat een nieuwe school niet door kan gaan wegens te weinig leerlingen, is ook moeder ten einde raad en krijgt een burn-out. Zij laat zichzelf opnemen.

"Hayah zit nu zonder school, zonder mij en krijgt 8 gesprekken bij jeugdzorg," vertelt moeder. Nadat moeder weer opgeknapt terug komt in huis en bij Hayah, besluiten ze te stoppen. "We hebben gezegd: hier stoppen we mee! We doen het niet meer. Dat was zo'n opluchting!" Op de één of andere manier heeft die beslissing een positief effect in het gezin.

"De mensen van jeugdzorg doen hun best," vertelt zij. "Maar zonder het onderzoek en door de wachtlijsten konden zij niet veel beginnen. We draaiden in kringetjes rond en met Hayah ging het ondertussen niet goed."

"De hulpverleners lopen vast of zijn niet bekwaam, de bureaucratie is ondoenlijk, het systeem deugt niet," zegt moeder. "Het is niet duidelijk waar je moet zijn en je wordt van het kastje naar de muur

gestuurd. Ik heb mijn verhaal gedaan tot aan de directeurs toe, maar zij geven de andere instelling de schuld. Ik weet dat het in andere gevallen wel goed gaat, maar wij hebben een lijdensweg achter de rug. Ik ben blij dat we zijn gestopt."

Met Hayah gaat het een stuk beter. Ze doet een opleiding waarin ze 2 dagen leert en 3 dagen in de week stage loopt. Ze wil schoonheidsspecialiste worden.

BUREAUCRATIE

Meldpunt

Tot maart 2008 organiseert de SP naar aanleiding van de klachten een meldweek voor medewerkers in de jeugdzorg. Zij worden gevraagd om hun ervaringen met de bureaucratie in hun werkveld door te geven via de website: zorgomjeugdzorg.nl Om hen in staat te stellen echt álles te zeggen wat ze kwijt willen, garanderen wij volstrekte anonimiteit.

In gesprekken die gevoerd zijn met betrokkenen: van voogden tot ouders, van maatschappelijk werkers tot gasthuisouders, allen klagen over bureaucratie. Dat is geen nieuw geluid. Ook in andere sectoren en provincies speelt dit probleem. Zo heeft de SP-statenfractie Noord-Brabant⁸ in 2006 een meldweek gehouden over de knelpunten in de jeugdzorg. De meest gehoorde klacht was de bureaucratie.

**“Ik ben al jaren werkzaam in de jeugdhulpverlening en heb het alleen maar erger zien worden. Ongeveer 60% van mijn tijd gaat naar de administratie. Ik móet het wel doen, anders gebeurt er niets.”
(Voogd)**

Een gezinsvoogd vertelde: “Ongeveer 60% van mijn tijd gaat op aan administratie. Ik móet het wel doen, anders gebeurt er niets.” Deze voogd is al jaren werkzaam in de jeugdhulpverlening en hij heeft het alleen maar erger zien worden.

Maar ook een jongere medewerker die wij spreken heeft de bureaucratie zien toenemen: “De bureaucratie rijst de pan uit en niet alleen voor mij, ook mijn cliënten worden ermee gebombardeerd. In het gemakkelijkste geval moeten er binnen 4 weken formulieren, vragenlijsten en waarderingslijsten worden ingevuld. En daarna nog een plan met een akkoordverklaring.”

**“We moeten meer de richting op zoals de brandweer werkt: aanwijzen en doen!”
(Een hulpverlener)**

Deze ervaringen over de vele formulieren en stappen die het proces vertragen, horen we meer. Voor de cliënt die bijvoorbeeld naast ander hulpaanbod een opvoedcursus nodig heeft, moet een vergelijkbaar traject van formulieren worden ingevuld. Wanneer alles is ingevuld en de cliënt ambulante hulp krijgt, staan daar 6 maanden voor. Aan het eind van die 6 maanden komt er een evaluatie- en een eindverslag. Maar wat gebeurt er als de cliënt door wil of moet gaan? “Dan moet je alsnog een evaluatieverslag én een eindverslag maken. En daarna hélemaal opnieuw beginnen met een startplan,” vertelt deze gezinsvoogd. “Het is

**“Ik ben flink wat tijd kwijt aan verslaglegging en rapporteren aan Bureau Jeugdzorg, dat zou wel wat minder kunnen! Ergens begrijp ik het ook wel. Het dwingt mij na te denken hoe het met het kind gaat en of we op de juiste weg zitten. En Bureau Jeugdzorg moet weten hoe het met het kind gaat.”
(Ouder gezinshuis)**

moeilijk uit te leggen aan cliënten. Ook de slimme cliënten snappen het niet meer.”

Dit alles heeft te maken met geld en wantrouwen. Want een nieuw traject betekent nieuwe euro's. “Het is een onmenselijk systeem,” aldus de gezinsvoogd. “De koppeling van euro's per traject zou losgelaten moeten worden.”

⁸ Lees het rapport op: <http://www.zorgomjeugdzorg.nl/meldweekrapportzoj.pdf>

Een psychologe, die kinderen en jongeren verwijst naar verdere hulp, geeft aan dat voor het opvragen van informatie ze ongeveer 10 keer moet bellen. De psychologe wordt doorgeschakeld en doorverwezen, want de meest eenvoudige informatie lijkt niemand te kunnen geven. Het aantal tussenpersonen die de psychologe moet spreken, voordat ze bij de juiste hulpverlener terecht komt, schat ze gemiddeld op vijf.

“Niemand wist waar je moest zijn. Terwijl je wacht krijg je in de tussentijd allerlei projecthulp aangeboden, die je niet direct nodig hebt. Dat doe je dan maar. Uiteindelijk kom je bij de eerste instantie terug waar je begonnen was” .
(cliënt)

De directies

Instellingen zelf zijn bekend met het probleem van de bureaucratie en veel directies proberen er wat aan te doen. Er zijn initiatieven uit directies om de bureaucratie tot een minimum te beperken, maar ook zij lopen tegen de regelgeving aan.

**“Er is sprake van georganiseerd wantrouwen”. “We worden onderworpen aan een verantwoordingsterreur”
(Een aantal directeuren)**

Dubbelwerk

Soms wordt er door instellingen en BJZ dubbel werk uitgevoerd, met dubbel papier werk. Een voorbeeld hiervan is de indicatie of diagnose. Zoals gezegd moet BJZ de indicatie doen om het vervolg van de hulpverlening voor een jeugdige te bepalen. Bij het vervolg van die hulpverlening blijkt echter in de praktijk, dat de instelling voor waarin de jeugdige terecht komt, de indicatiestelling opnieuw doet. Dat betekent weer vragenlijsten en formulieren invullen.

Wanneer aan de instelling of organisatie gevraagd worden waarom zij dit dubbele werk doen, volgt meestal als antwoord: “Omdat het nodig is. Vaak klopt een indicatie van BJZ niet, of is de indicatie niet volledig.” Een enkele keer komt het voor dat een kind bij de verkeerde instelling zit. Hierover wordt gezegd: “Dan gaat het kind terug naar BJZ en moet alles opnieuw beginnen.”

De medewerkers van de instellingen geven echter niet de medewerkers van BJZ de schuld. Er wordt over hen gezegd: “Zij kunnen er ook niets aan doen. In een paar gesprekken moeten zij al tot een conclusie komen en bovendien is de werkdruk enorm. Maar het betekent wel dat wij rapporten over moeten maken. Wij doen dan grondiger onderzoek om te kijken wat er écht aan de hand is met een kind.”

FINANCIËLE TEKORTEN

Instellingen en organisaties moeten creatief zijn om hun geld zo effectief mogelijk te besteden. De grootste financiële tekorten dreigen echter bij Bureau Jeugdzorg (BJZ) Zuid-Holland. Dit heeft verschillende redenen. Ten eerste is de doeluitkering van het rijk niet voldoende. De doeluitkering is het geld dat het rijk aan de afzonderlijke provincies geeft om te besteden aan jeugdzorg. De provincie heeft tot nu toe (in meer of mindere mate) bijgesprongen om de tekorten te dichten.

De tweede reden van het tekort bij BJZ is dat de provincie te weinig geld uit wil geven voor komend jaar om het tekort op te lossen. Om die reden heeft BJZ aan de bel getrokken en een brandbrief geschreven. De provincie wil in 2008 24 miljoen euro besteden

“Het is nodig dat er ook voor projecten de tijd wordt gegeven om het doel te kunnen bereiken. Er kan niet na een paar maanden gezegd worden of het project aanslaat of niet. Er is eigenlijk voor ieder project 2 á 3 jaar subsidie nodig.”
(Jeugdwerker)

aan de taken van BJZ. Daarentegen geeft BJZ aan minimaal 28 miljoen euro nodig te hebben. Dit tekort van 4 miljoen euro wordt door een medewerkster van BJZ “onverantwoord”⁹ genoemd in de brief. Zij zegt verder: “Dit is een achteruitgang en dan is de gemiddelde groei (15%) nog niet eens meegerekend.”

De gevolgen van de tekorten zullen volgens BJZ vergaand zijn. Er moeten wellicht 35 hulpverleners worden ontslagen en sommige taken van BJZ staan onder druk, met name taken in de preventieve sfeer. De SP heeft samen met de Partij voor de Dieren, GroenLinks en D66 bij het vaststellen van de Begroting 2008 geprobeerd structureel meer geld uit te trekken voor jeugdzorg en BJZ, maar voor dat voorstel was geen meerderheid in Provinciale Staten. De verantwoordelijke gedeputeerde zei dat het probleem bij de bedrijfsvoering ligt en

“Kijk over je eigen schot en eigen euro's heen.”
(directie)

daarmee was voor een meerderheid in Provinciale Staten de discussie gesloten. Zij gaat hiermee echter voorbij aan de ontoereikende doeluitkering en de toenemende zorgvraag. Het CDA heeft een keer aangegeven dat zij vond dat de jeugdzorg er “warmpjes bij zat” en “geen extra middelen nodig had”¹⁰, wat beaamt werd door de VVD. BJZ zal het, zo blijkt uit bovenstaande reacties, voornamelijk met de 24 miljoen euro moeten doen, wat de SP zorgen baart.

Nieuwe financieringssysteem

Er zal een nieuwe financieringssysteem worden ingevoerd, wat nog op zich laat wachten, maar per 1 januari 2009¹¹ draaiende moet zijn. Deze systematiek is op landelijk niveau in overleg met de provincies bepaald. Er zal één budget komen voor de provinciale jeugdzorg, opgebouwd uit een deel voor BJZ en een deel voor het zorgaanbod. Provincies zijn vrij in de besteding ervan¹².

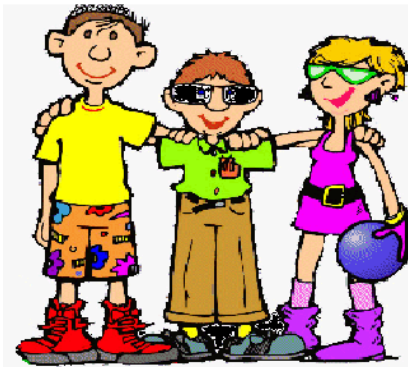
Foto: Jeugdformaat

⁹ Verwoord tijdens de statencommissie Samenleving op 7 november 2007

¹⁰ Aldus verwoord in een statencommissie Samenleving op 20 juni 2007

¹¹ http://www.jeugdengazin.nl/images/djg2804118b-_tcm21-155155.pdf brief van ministerie Jeugd en Gezin naar de Tweede Kamer, 15 juli 2007

¹² http://www.jeugdengazin.nl/images/djg2804118b-_tcm21-155155.pdf

VOORKOMEN IS BETER

Er is in de politiek aandacht voor preventie; het voorkomen van problemen. Maar in de discussie over de 'kerntaken van de provincie' komt de preventie onder druk te staan. Deze discussie gaat in het komend jaar in Zuid-Holland worden gevoerd. De provincie zich alleen met haar kerntaken wil bezig houden. De vraag zal dus zijn wat precies de kerntaken van de provincie zijn.

Ook de jeugdzorg zal bij deze discussie betrokken worden. Aan de ene kant is het een kans om goed naar het werkveld te kijken, aan de andere kant bestaat het gevaar dat sommige taken worden geschrapt bij de provincie, maar door geen andere overheid (gemeenten of rijk) worden overgenomen.

Om het bovenstaande te verduidelijken, moet eerst worden verteld hoe het veld van preventief jeugd beleid en jeugdzorg er uit ziet en hoe deze op elkaar aansluiten.

Jeugd beleid en jongerenwerk vallen onder de taken van gemeenten. De provincie kan hooguit gemeenten ondersteunen. De provincie gaat over jeugdzorg, maar er bestaat een grijs gebied tussen jeugd beleid en jeugdzorg. Dit wordt bevestigd door betrokken partijen en komt ook tot uiting bij het beleid voor preventie, het voorkomen van problemen.

Er bestaan tal van succesvolle preventieve programma's, waarvan sommige worden bekostigd door of gemeenten of door gemeenten en provincie samen. Deze samenwerking

**“Die wachtlijsten... Er zou veel meer moeten worden geïnvesteerd in allerlei goede mogelijkheden van preventie, dat verlaagt de druk op jeugdzorg”
(professioneel betrokkene)**

zie je bijvoorbeeld in het bekostigen van JPT's, dit zijn de Jeugd Preventie Teams.

Bij het JPT werken coördinatoren van de politie en maatschappelijk werkers van Bureau Jeugdzorg samen in één team.

Medewerkers van de politie kunnen zelf rechtstreeks jongeren aanmelden bij het JPT. Ook via de sociale netwerken waar de politie deel van uitmaakt kunnen jongeren voor het JPT worden aangemeld. Waar nodig werkt het JPT samen met bijvoorbeeld Bureau Halt, de Raad voor de Kinderbescherming of andere partners. In de provincie Limburg kent men ook kleinschalige preventieteams, de kleinschaligheid wordt als positief ervaren.

Momenteel staat deze vorm van preventie, JPT's, in Zuid-Holland flink onder druk. De verantwoordelijke gedeputeerde heeft aangegeven dat zij hierin geen kerntaak ziet voor de provincie. Hoewel aan de andere kant Gedeputeerde Staten willen investeren in preventie om zo de instroom naar de jeugdzorg te beperken. Volgens de SP is dit in tegenspraak met elkaar. Bovendien is het niet correct om vooruitlopend op de kerntakendiscussie nu al programma's te schrappen. De JPT's moeten dan ook behouden blijven in Zuid-Holland.

Kansen om preventie te verbeteren

Een kans om problemen te voorkomen, kunnen de Centra voor Jeugd en Gezin zijn. Over hoe deze Centra er het beste uit kunnen zien, bestaan verschillende ideeën. Minister Rouvoet moet de Tweede Kamer nog een basismodel. De uitvoering zal liggen op lokaal niveau, maar de provincie kan hier een faciliterende rol in vervullen.

Samen met de Centra voor Jeugd en Gezin kan het JIP, Jongeren Informatie Punt, een preventieve functie vervullen.

JIP geeft informatie, advies en hulp- en dienstverlening aan jongeren tussen de 15 en 25 jaar, die er gratis en anoniem terecht kunnen. Medewerkers van het JIP geven aan dat er een bovenlokale structuur nodig is. Er is een overkoepelende sturing nodig voor de organisatie en globale taken van de verschillende JIP's in Nederland. Er is op het gebied van jongereninformatie te weinig samenwerking en structuur, mede omdat een JIP lokaal wordt gefinancierd. Uitbreiding van het aantal JIP's in Nederland en vooral in onze provincie is essentieel voor goed preventief beleid.

De combinatie tussen de Centra voor Jeugd en Gezin en JIP moet, wat betreft de medewerkers van het JIP niet letterlijk opgevat worden. Het is namelijk belangrijk dat er fysiek en laagdrempelig eigen plekken zijn voor jongeren. Dat is voor het slagen van hulpverlening voor deze groep essentieel.

Een andere kans ligt bij de consultatiebureaus. Zij zijn momenteel te veel op de fysieke ontwikkeling van het kind gericht en de medewerkers hebben weinig tijd per kind. Wanneer bij het consultatiebureau de deskundigheid wordt bevorderd en de medewerkers meer tijd per kind en ouder of opvoeder zouden hebben, zou ook daar een slag gemaakt kunnen worden in het voorkomen van problemen bij kinderen. Ook die deskundigheidsbevordering kan de provincie stimuleren.

De ZAT, Zorg Advies Teams, een belangrijke schakel in preventie en daarmee een goede kans om problemen in het leven van jeugdigen en hun ouders/ opvoeders te voorkomen. Deze teams werken op scholen, bij jeugdigen tussen 4 en 18 jaar, en kunnen problemen vroegtijdig signaleren en een jongere snel doorverwijzen. De provincie vervult hierin reeds een rol en dit moet zo blijven, om verergering van de problematiek te voorkomen.

Het aloude gezegde 'voorkomen is beter dan genezen' is ook zeker in de jeugdzorg van toepassing.

Foto: Naomi Smulders

18 JAAR, WAT DAN?

De Wet op de jeugdzorg schrijft voor dat jongeren tot hun 18de verjaardag recht hebben op jeugdzorg. Voor een jongere van 18 jaar of ouder krijgt de jeugdzorginstelling geen geld meer, terwijl de problemen van de betreffende jongere niet van de ene op de andere dag voorbij zijn.

“Wij willen jongeren niet zomaar uit de behandeling of uit het huis zetten. Dat is onverantwoord. We zijn genoodzaakt heel creatief te zoeken naar oplossingen, omdat we officieel ons budget niet aan deze jongeren mogen besteden. Maar het blijft moeilijk.”
(manager jeugdzorginstelling)

Zo'n jongere zit bijvoorbeeld in een pleeggezin of op kamertraining. Lang niet iedereen is met 18 jaar 'volwassen' te noemen. Zeker niet als er bijkomstige problemen zijn als een licht verstandelijke handicap of een gedragsstoornis. Voor die jongeren is het extra moeilijk om extra verantwoordelijkheden erbij te krijgen.

Een praktijkvoorbeeld: de ziektekostenverzekering. Jongeren die te maken hebben met jeugdzorg, worden vanaf hun 18de jaar zelf verantwoordelijk zijn voor hun verzekeringen, zoals de ziektekostenverzekering. Voor 'gewone' volwassenen is het al niet gemakkelijk uit het oerwoud van de verschillende verzekeringen een keuze te maken, maar voor jongeren met problemen helemaal niet. De kans om onverzekerd te raken is dus groot bij deze groep.

Foto: Naomi Smulders

Ook hebben deze jongvolwassenen zorgen of zij hun behandeling wel af kunnen maken en of hun begeleiding voortgezet kan worden. Zij weten immers uit eigen ervaring dat er wachtlijsten zijn en dat elke plek telt. Uit gesprekken met personeel van de instellingen blijkt dat zij ook moeite hebben met de scherpe grens.

Zwerfjongeren

Onder de groep van 18 jaar en ouder met een jeugdzorgachtergrond is de kans groter om dak- of thuisloos te worden¹³. Thuisloos wil zeggen dat de jongere geen eigen dak boven het hoofd heeft, maar logeert bij vrienden of familie.

De SP-statenfractie is in 2006 op bezoek geweest bij een opvang (met begeleiding) voor dak- en thuisloze jongeren in Rotterdam. Uit verhalen bleek, dat het niet ongevoel is, dat een jongere ongeveer 14 instellingen of pleeggezinnen heeft gehad, voor terecht te komen in een dak- en thuisloze opvang. Een jongere met een dergelijke jeugdzorgachtergrond is 'zorgmoe' geworden. De meest lastige jongeren (denk aan problemen met verslaving, agressie of criminaliteit) vallen sneller buiten de boot of worden op straat gezet door ouders/opvoeders of een huisbaas.

¹³ Uit een nieuwsbrief van JSO over zwerfjongeren: http://www.jsso.nl/upload/64389_647_1194255052139-nieuwsbrief_zwerfjongeren_nr_1.pdf

Het is moeilijk te zeggen hoeveel dak- of thuisloze jongeren er in Zuid-Holland zijn. Landelijk wordt het aantal geschat tussen de 5000 en 10.000 , van wie de meeste rond 18 jaar zijn¹⁴. Er bestaan geen provinciale cijfers over deze groep. De landelijke cijfers dateren uit 2004. Er is bekend dat er onvoldoende opvangmogelijkheden waren in 2004. Volgens de Algemene Rekenkamer ontbreekt echter nog steeds een overzicht. De Rekenkamer ziet zich dan ook genoodzaakt weer onderzoek te doen naar zwerfjongeren; zo is aangekondigd op 29 november jongstleden¹⁵. Eind 2007 zijn de resultaten bekend. Op basis hiervan zal de SP in 2008 met voorstellen te komen om het aantal zwerfjongeren te beperken en waar nodig de voorzieningen te verbeteren.

---

¹⁴ Uit: http://www.zwerfjongeren.nl/feiten_successen/

¹⁵ Uit: http://www.zwerfjongeren.nl/2007/11/nieuw_onderzoek_rekenkamer_naa.php#more

GESPREK MET EEN CLIËNT, LEN

In een café zit een lange, vriendelijke jongeman van 19 jaar oud. Als je Len zo ziet zitten, zou je niet verwachten dat hij zo'n moeilijke jeugd heeft gehad. Een 'loopbaan' binnen jeugdzorg die gelukkig voor hem achter de rug is. Len doet nu aan kamertraining en kan bijna zelfstandig wonen.

Len's verhaal begint als hij 4 jaar is. Het gaat thuis niet goed en Len wordt uit huis geplaatst. In de instelling waar hij residentieel wordt geplaatst kunnen ze hem niet helpen en hij wordt door gestuurd naar het RMPI, een organisatie voor kinder- en jeugdpsychiatrie in de regio Zuid-Holland Zuid. Bij het RMPI is vastgesteld dat Len autisme heeft. Jeugdzorg erkent echter op dat moment autisme nog niet en dus kunnen zij hem niet helpen. Zijn moeder is het er niet mee eens en gaat er tegen in.

Len gaat weer terug naar zijn moeder, maar er is geen begeleiding. Len maakt vervelende dingen mee en na 2,5 jaar kan het niet langer: Len wordt weer uit huis geplaatst. Inmiddels ongeveer 10 jaar oud komt Len terecht in een voorloper van wat nu Horizon is. Ook hier gaat het mis en moet Len weg. Thuis gaat het ook niet en Len belandt in een reeks van crisisopvangbedden en bijvoorbeeld een Time-out project. Hij wordt in verschillende instellingen opgenomen om vervolgens via weer een reeks crisisopvanghuizen in een justitiële jeugdinrichting (jji) te worden geplaatst. Len: "Ik was niet makkelijk. Buiten het noodbed wilde niemand me hebben. Destijds was de regel dat een voogd na 2 weken iets kon zoeken in de regio. Toen kwam ik in de jeugdgevangenis terecht. Dat vond mijn moeder

ook niet leuk. Gelukkig kon ik na een paar maanden weg. Ik ging toen naar De Sprengen in Zutphen." De Sprengen is een justitieel pedagogisch centrum. "Daar probeerde ze wel wat behandeling met me, maar dat ging ook niet," vervolgt Len.

Na 6 maanden thuis te hebben gezeten, gaat Len naar de volgende jji¹⁶ in Spijkenisse, De Hartelborgt. "Ik had strafrechtelijks niets fout gedaan, maar werd wel zo behandeld," vertelt Len. "Achteraf kan ik zeggen dat ik te weinig behandeling kreeg, dat gebeurde pas na 6 maanden. Eindelijk kreeg ik in De Hartelborgt een MDO, dat is een multidisciplinair onderzoek. Weer werd autisme vastgesteld, dat wist ik al." Jeugdzorg erkent op dat moment ook Len's beperking, autisme, inmiddels is Len al 14 jaar. "In het laatste jaar daar heb ik mijn draai gevonden. Toen zat ik in een groep gespecialiseerd op autisme. Ik heb namelijk veel structuur nodig. In overleg met mij ben ik geholpen aan een opleiding en aan werk."

Op het moment wordt Len weer begeleidt door het RMPI, daar waar 15 jaar geleden zijn zoektocht en die van zijn moeder naar zorg en begeleiding is begonnen. Hij krijgt er kamertraining en er wordt goed met hem en zijn autisme omgegaan. Door het continu gesleep met Len naar de juiste zorg, heeft hij weinig vriendschappen kunnen ontwikkelen, laat staan behouden.

"Mijn moeder heeft verschillende rechtszaken aangespannen, bijvoorbeeld tegen het onrechtmatig plaatsen van mij in een justitiële jeugdinrichting en tegen het niet erkennen van de diagnose al helemaal in het begin." Len vertelt rustig door. Af en toe kan hij er wel om

¹⁶ Lees het hoofdstuk 'Onterecht in een jeugdgevangenis'.

lachen, want hij weet hoe zijn verhaal klinkt. Hij krijgt veel vragen op zich af en beantwoordt ze allemaal even eerlijk en duidelijk.

Hoeveel gezinsvoogden heb je gehad en hoe zijn je ervaringen?

“Toen mijn 18de jaar heb ik 4 of 5 voogden gehad. Toen ik in Zutphen zat, moest mijn voogd 1 keer in de 6 weken langskomen, maar ik heb hem 2 keer gezien in een heel jaar. Hij belde 1 keer in de 2 maanden. Nu begrijp ik wel dat het moeilijk is voor hen om iets goed te doen.”

Hoe is het om in een jji te zitten terwijl je niets strafrechtelijk fout hebt gedaan?

“Er mogen geen uitzonderingen gemaakt worden voor de verschillende kinderen die er zitten en er is praktisch geen behandeling. Voor mij golden dezelfde beperkingen als voor kinderen die een moord hebben gepleegd. De leiding wilde mij vervoeren in een parketbusje, maar ik ben geen crimineel dus heb ik dat geweigerd. Of verlofafspraken, die moet je maken met justitie. Als je op verlof bent, kan dat alleen in een bepaald gebied. Wilde ik naar een andere stad, kon ik worden opgepakt. Ook heb ik bijvoorbeeld geen middelbare schooldiploma kunnen halen, want op een jji kan je alleen deelcertificaten halen.

Je zit in één groep met criminele jongeren. In de groep heerst een grote druk rondom status. Ik heb mijn hoofd boven water gehouden door te bluffen. Zo heb ik me kunnen verdedigen tegen mijn sterkere groepsgenoten. Je zet dan een grote bek op, vecht soms of je verzet je tegen de leiding.

Wat vervelend is van een jji, is dat je je vrienden en contacten kwijt raakt. Je zit achter een betonnen muur aan de andere kant van het land.”

Wat waren je problemen in de verschillende groepen?

“Er was wantrouwen van de begeleiding. Onderling binnen de groep legde je wel contacten, maar die kunnen ook snel afgelopen zijn. Je moet je status binnen de groep verhogen, dan vecht je soms of verzet je je tegen de begeleiding.”

Hoe praten de jongeren onderling over de instellingen?

“Harreveld en De Hartelborgt staan heel slecht bekend. Jongeren zeggen dat het er streng is met onverantwoorde behandelmethoden. Je moet voorkomen dat je daar terecht komt, maar bij mij heeft Hartelborgt wel geholpen op een gegeven moment.”

“Ik heb mijn hoofd boven water weten te houden door bluff.”

Wat zou je willen zeggen tegen de instellingen en voogden over jouw verhaal?

“Ik vind het slecht dat de begeleiders mij wantrouwden. Had mijn beperking erkend en mij een gepaste behandeling gegeven. Het was niet nodig geweest om me in een jji te stoppen.”

Wat zou je willen doen om jeugdzorg te verbeteren?

- “Als je uit een jji komt, moet je niet zomaar op straat gegooid worden, er moet meer begeleiding zijn.”
- “Bouw jeugdgevangenissen om naar besloten groepen voor de civielrechtelijke groep. Maak een scheiding tussen civiel- en strafrechtelijk, dan vervalt er veel regelgeving voor de civielrechtelijke groep.”
- “Op een besloten groep moet je 2 groepen uit elkaar houden: de groep met mensen met gedragsproblemen (bijvoorbeeld ADHD of agressie) en de groep van mensen met autisme. Je moet deze 2 scheiden anders gaat de eerste groep de tweede overheersen.”
- “Bij Jeugdzorg zitten teveel verschillende organen, dat werkt niet. Iedereen doet een stukje en communiceert langs elkaar heen.”

Wat doe je nu?

“Ik doe nu de boekhouding bij een leer-werkbedrijf.” Wat betreft zijn autisme zegt hij: “Het is zoals het is, ze nemen me maar zoals ik ben.”

ONTERECHT IN EEN JEUGDGEVANGENIS

In het hoofdstuk over Len staan enkele gevolgen van een onterechte opsluiting in een justitiële jeugdinrichting (jji). Helaas is Len geen uitzondering. De SP statenfractie heeft begin september 2007 schriftelijke vragen gesteld aan het provinciebestuur over het aantal kinderen en jongeren dat onterecht in een jeugdgevangenis verblijven, omdat wij vinden dat geen enkel kind onterecht in een gevangenis thuishoort.

Foto website Jongerenhuis Harreveld

Uit de antwoorden van Gedeputeerde Staten¹⁷ op vragen van de SP van 9 oktober 2007 bleek dat er in Zuid-Holland, inclusief de stadsregio's, 359 jeugdigen in een jji zaten op een civielrechtelijke titel. Er zaten 306 jeugdigen op een strafrechtelijke titel. Een civielrechtelijke titel betekent dat een jeugdige niet is veroordeeld voor een strafbaar feit, maar moeilijk gedrag vertoont, waardoor voor gesloten behandeling wordt gekozen. Globaal kun je stellen dat ongeveer de helft van alle kinderen in een jji er zónder strafrechtelijke titel zit.

De reden waarom een kind of jongere zonder strafrechtelijke machtiging in een jji wordt geplaatst, is veelal plaatsgebrek in de reguliere crisisopvang of instellingen. Zowel strafrechtelijk als civielrechtelijk geplaatste jeugdigen vallen vooralsnog niet onder de Wet op de jeugdzorg, maar onder justitie¹⁸. Deze jeugdigen met een civielrechtelijke machtiging hebben jeugdzorg nodig en horen niet onder een justitieel systeem te vallen. Zij krijgen niet de hulp waar zij recht op hebben.

Meer gesloten behandelplaatsen

Om te zorgen dat zo weinig mogelijk kinderen onterecht in een jji zitten, wordt landelijk de Wet op de jeugdzorg per 1 januari 2008 veranderd. De gesloten opvang wordt dan officieel van kracht en is daarmee een oplossing voor het probleem dat jeugdigen onterecht vast zitten. De gesloten behandeling is een alternatieve vorm van jeugdzorg, waar al positieve proefprojecten mee zijn gehouden, zoals de projecten 'Hand in Hand' van Horizon en Harreveld en 'De Juiste Hulp' van de Hoenderloo Groep. Beide zijn voor jongeren van 12 jaar en ouder.

Horizon Rotterdam. Foto: Eva de Bakker

Voor kinderen van 6 tot 12 jaar is er de 'Besloten Groep' bij de jeugdzorginstelling Horizon. Dit project heeft landelijke status gekregen en wordt uitgebreid met 10 extra plaatsen voor een iets mildere problematiek.

Daardoor zal de doorstroming van de eerste en zwaardere Besloten Groep worden bevorderd, omdat deze kinderen naar de tweede Besloten Groep kunnen. Op die manier komen er plekken vrij in de eerste Besloten Groep.

¹⁷ http://www.zuid-holland.nl/apps_sis-single.htm/apps_sis-single.htm/?llpos=10528153&llvol=-2000

¹⁸ Lees ook het hoofdstuk 'Wachtlijsten'.

Ook komt er in Zuid-Holland een nieuwe locatie met gesloten behandeling. Helaas kunnen of willen Gedeputeerde Staten niet zeggen om hoeveel extra plaatsen het gaat, ondanks de schriftelijke vragen van de SP hierover. In de nieuwe locatie komen niet alleen extra plaatsen, maar voor ook al bestaande capaciteit.

In persberichten en op de website¹⁹ van de provincie Zuid-Holland staan mooie voornemens, maar ook de zin: “Voor 50 Zuid-Hollandse jeugdigen die in 2006 op civielrechtelijke titel in een jji werden geplaatst moet er binnenkort een alternatief jeugdzorgaanbod zijn.”

Als je de 50 plaatsen afzet tegen de 359 Zuid-Hollandse jongeren met een civielrechtelijke maatregel in een jji, dan zie je de problemen aankomen. De SP maakt zich grote zorgen om de huidige en toekomstige capaciteit van gesloten opvang en verwacht dat deze niet voldoende zal zijn om alle jeugdigen, die recht op hulp hebben, te kunnen helpen. Er zullen nog meer gesloten behandelgroepen nodig zijn op korte termijn, om te zorgen dat geen enkel kind onterecht in een jji komt.

**“Die 50 plaatsen kunnen al gevuld worden met aanmeldingen uit het stadsgewest Rotterdam alleen.”
(Gezinsvoogd)**

Meer crisisplaatsen

Jeugdigen kunnen onterecht in een jji zitten, omdat er onvoldoende crisisplaatsen zijn. De SP ziet dit graag veranderen, maar de provincie werkt vooralsnog niet mee. Want daar waar Gedeputeerde Staten wél investeren in gesloten behandeling (hoewel onvoldoende), investeren zij níet in crisisopvang. Het is belangrijk in de hele keten te investeren en niet in één deel. Op die manier verschuiven de knelpunten²⁰ en worden zij niet opgelost.

Momenteel is nog onduidelijk hoeveel extra crisisplaatsen nodig zijn, omdat deze cijfers niet beschikbaar zijn gesteld door Gedeputeerde Staten. De SP, PvdA en CDA hebben schriftelijke vragen hierover gemaakt om de cijfers en eventuele oplossingen boven tafel te krijgen.

---

¹⁹ http://www.zuid-holland.nl/index/overzicht_aller_themas/thema_samenleving_cultuur/content_jeugd/c_e_thema_samenleving-aanbod_jeugdzorg/c_e_thema_samenleving-gesloten_jeugdzorg.htm

²⁰ Lees het hoofdstuk ‘Wachlijsten’.

KINDERMISHANDELING

Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) is ondergebracht bij Bureau Jeugdzorg. Bij het AMK komen klachten en meldingen over kindermishandeling en bij vermoeden van kindermishandeling. Onder kindermishandeling kunnen veel zaken vallen: geestelijk of lichamelijk geweld, seksueel geweld of het negeren en verwaarlozen van kinderen. Een veel gebruikte definitie van kindermishandeling is;

'wanneer een kind door de ouders/opvoeders fysiek, psychisch of seksueel bedreigd of gewelddadig benaderd wordt. Dit kan zowel in actieve als in passieve vorm²¹.

Aantallen zijn moeilijk te noemen, maar men schat dat in het hele land ongeveer 100.000 kinderen per jaar²² mishandeld worden. Daarnaast sterven er per jaar 50 tot 80 kinderen aan de gevolgen van mishandeling in Nederland. Kindermishandeling komt voor bij alle rangen en standen van de bevolking.

Het AMK werkt volgens een landelijk protocol. Bij een klacht gaat het AMK eerst kijken of er gegronde reden is voor een melding. Een melding betekent dat er altijd een onderzoek wordt gedaan. Elke provincie en grootstedelijke regio heeft zijn eigen Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. Deze zijn bereikbaar via het landelijke telefoonnummer:

0900 - 123 123 0

Het aantal onderzoeken dat het AMK op landelijk niveau doet na een melding is nog steeds groeiende. Voor 2007 verwacht men een stijging van 30%²³ naar ruim 18.000 onderzoeken.

Zuid-Holland

Van de 2.500 meldingen in Zuid-Holland komt zo'n 10% bij de Raad van de Kinderbescherming, die onder het Ministerie van Justitie valt. Ongeveer 15% van de meldingen komt bij Bureau Jeugdzorg. Ongeveer 40% van de mishandelende ouders komt terecht in de volwassenenzorg, veelal in de psychiatrie. De resterende groep wordt een half jaar gevolgd door het AMK.

In Zuid-Holland bestaan er speciale programma's om kindermishandeling te voorkomen. Ook zijn er programma's om een bepaalde groep kinderen te helpen, bijvoorbeeld voor kinderen die te maken hebben met relationeel geweld tussen ouders of opvoeders. Vaak komt de melding binnen bij het AMK via de politie. Ook bestaan er trainingen en programma's voor ouders of opvoeders, maar ook voor beroepskrachten, zodat in een zo vroeg mogelijk stadium mishandeling kan worden voorkomen of kan worden gesignaleerd.

De medewerkers van het AMK merken een duidelijke toename van het aantal meldingen en een toename in het aantal zware, ernstige gevallen. Sommige medewerkers gaan zo ver dat zij stellen dat er een toenemend aantal mensen is die eigenlijk geen kinderen zouden moeten krijgen.

²¹ <http://www.opvoedadvies.nl/kindermishandeling.htm>

²² Zo blijkt uit cijfers uit 2005 van de MOgroep: <http://www.mogroep.nl/index.php?p=100273&parent=53549>

²³ <http://www.mogroep.nl/index.php?p=100273>

Voor het herkennen van mishandeling bestaan verschillende methoden en op de verschillende opleidingen wordt hier aandacht aan besteed. Maar de praktijk blijkt lastiger dan op school of de universiteit is geleerd. Een medewerkster van een medisch kinderdagverblijf vertelt haar ervaringen:

"Op school heb ik geleerd hoe mishandeling, ook seksuele mishandeling te herkennen. Ik heb dit geleerd omdat ik een speciaal afstudeertraject heb gekozen, maar iedereen die met kinderen werkt

zou dat moeten leren. **"Veel Jeugdzorginstellingen zijn laks met het melden van verschillende vormen van mishandeling. Het wordt vaak weggewuifd."**

Er bestaan

lijstjes voor het herkennen van kindermishandeling, je ziet het aan het gedrag van kinderen. Dat kleuters op elkaar gaan liggen hoeft niet te betekenen dat er iets aan de hand is, want de gezonde seksuele ontwikkeling van kinderen begint al jong. Maar als er bijvoorbeeld bepaalde bewegingen bij komen kijken of het kind op een vreemde manier speelt, moet je alert zijn. De instellingen zijn echter nogal eens afwachtend, zo beaamt ook een ander: "Pas als het heel extreem wordt gebeurd er iets mee, meestal heel voorzichtig. Ook in de naschoolse opvang deed men bijna niets met mishandeling. Het werd soms zelfs door de hoofdleiding afgedaan als een 'cultureel verschil'. Verschrikkelijk!"

Meldcode aanpassen

Eind november 2007 stelde een artsenorganisatie²⁴, dat artsen kindermishandeling eerder moeten kunnen melden. De meldcode voor artsen in het geval van kindermishandeling is nu te vrijblijvend. Hierdoor spreken zij lang niet altijd vermoedens van kindermishandeling uit. Artsenorganisatie KNMG pleit voor een aangescherpte code die uitgaat van *spreken tenzij*, in plaats van *zwijgen tenzij*.

**"De angst is groot; om het verkeerd te hebben, je ergens mee te bemoeien waar je je niet mee zou moeten bemoeien of de angst om kinderen en ouders als klant te verliezen".
(Groensleidster)**

Huisartsen moeten het vermoeden van kindermishandeling bij een kinderarts neerleggen die dit

vermoeden dan uitspreekt. Zo kan de huisarts een goede band met het gezin behouden. Een geïnterviewde arts zei dat hij liever ziet dat kindermishandeling een keer te veel wordt gemeld dan een keer te weinig. Op dit moment kunnen artsen zich beroepen op hun zwijgplicht, waardoor potentiële drama's niet altijd bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling belanden. De aangescherpte meldcode moet nog besproken worden met de artsen.

Wat hierbij belangrijk is, is de positie van het AMK. Het AMK merkt al bij een bewustwordingscampagne een enorme toeloop aan meldingen. Als artsen ook eerder gaan melden, moet het AMK hierop voorbereid worden. Wellicht is er meer personeel nodig om een grotere vraag te kunnen beantwoorden. Er moet bij een grotere hulpvraag naar de gehele keten worden gekeken, om te voorkomen dat dezelfde fouten worden gemaakt door de politiek als weleer. Er bestaan in Zuid-Holland wachtlijsten, dus voorkomen moet worden dat er nieuwe of langere wachtlijsten ontstaan.

---

²⁴ http://www.zorgwelzijn.nl/nieuws/id5601-98512/meer_onderzoek_naar_kindermishandeling.html

Permanente campagne

De SP zou graag een permanente campagne zien op landelijk niveau om de bewustwording nog beter te krijgen. Het gat tussen de 100.000 mishandelde kinderen en 18.000 meldingen per jaar is te groot. SP-kamerlid Agnes Kant zei vorig jaar hierover: “We moeten mensen stimuleren bij vermoeden van kindermishandeling melding te doen bij het AMK. Eerder had een tijdelijke campagne effect, maar na het stopzetten ervan is het aantal meldingen weer gedaald.” Dit was ondanks de groei in het algemeen. Bij de oproep voor een permanente campagne is het van belang te kijken of de benodigde capaciteit er is bij het AMK en de zorgketen, zoals hierboven beschreven.

CONCLUSIE

Uit dit rapport blijkt dat er veel verbeterd kan en moet worden in de jeugdzorg, voor cliënten en medewerkers. Ondanks dat sommige werkers in de jeugdzorgsector aangeven behoefte te hebben aan rust in het jeugdzorgsysteem, ontslaat dat de politiek en de sector zelf niet van de verplichting na te blijven denken over hoe we het systeem van de jeugdzorg zo werkbaar, overzichtelijk, laagdrempelig en effectief mogelijk kunnen maken.

Daar waar de Wet op de jeugdzorg voor bedoeld was: versnippering tegengaan en zorgen dat kinderen en ouders sneller hulp krijgen, blijkt niet waargemaakt. Daarnaast zijn er wachtlijsten, heerst er veel wantrouwen en is de werkdruk enorm hoog. Ook in Zuid-Holland, ondanks de inzet van de vele medewerkers. Mede om die reden heeft SP Tweede Kamerlid Marianne Langkamp eind november 2007 gepleit voor een parlementair onderzoek naar de Wet op de jeugdzorg²⁵.

Totdat er een parlementair onderzoek zal komen, kan er niet achterover worden geleund. In het hoofdstuk hieronder zullen aanbevelingen worden gegeven waar meteen mee aan de slag gegaan kan worden. Een betere jeugdzorg begint vandaag.

AANBEVELINGEN

Stop de incidentenpolitiek, investeer structureel

We moeten af van de incidentenpolitiek op provinciaal en landelijk niveau en het 'pleisters plakken'. Met incidentele middelen kun je alleen de wond verzachten, maar het niet genezen. Daarom pleit de SP voor structureel meer geld in de jeugdzorg. Op die manier kan de gehele keten een stap vooruit worden geholpen.

Subsidie voor instellingen en expertisecentra moet gegeven worden voor minstens 2 jaar. Nu worden subsidies verstrekt voor 1 jaar. Om organisaties ruimte te bieden voor eigen verantwoordelijkheid en hen rust omtrent de aanvragen te bieden (het aanvragen van subsidie is een tijdrovende klus), moet de subsidieduur minstens worden verdubbeld.

Inzetten op preventie

In het hoofdstuk 'Voorkomen is beter' is hier op ingegaan. Hoe eerder een probleem wordt ontdekt, hoe groter de kans is om het op te lossen. Bovendien wordt de kans dat het probleem verergert kleiner. Inzetten op preventie is tevens een antwoord op de groeiende zorgvraag. Om de preventie te versterken zou de provincie moeten zorgen dat:

- De JPT's (Jeugd Preventie Teams) en ZAT's (Zorg Advies Teams) behouden blijven
- Het aantal JIP 's (Jongeren Informatie Punten) wordt uitgebreid in Zuid-Holland. De provincie wordt verantwoordelijk voor een bovenregionale sturing van verscheidene JIP's.
- Kansen worden gegrepen bij de Centra voor Jeugd en Gezin, maar daarbij letten op de valkuil: jongeren hebben een laagdrempelige, eigen plaats nodig voor informatievergaring, hulpverlening en advies. Zodra dit wordt vermengd met bijvoorbeeld opvoedkundig advies voor ouders, zullen de jongeren afhaken.

Te vaak wordt er in de provinciale politiek gezegd dat de gemeenten het op moeten lossen, hoewel dit voor (vooral kleinere) gemeenten niet altijd haalbaar blijkt. Wij verwachten van de provincie dat ze haar verantwoordelijkheid neemt. Zij moet haar rol voor het preventieve

---

²⁵ http://www.sp.nl/zorg/nieuwsberichten/4939/071114-langkamp_wet_op_jeugdzorg_is_geflopt.html

aanbod als bovenregionaal orgaan verder oppakken. Bijvoorbeeld door concrete afspraken te maken met gemeenten, zoals die ook gemaakt zijn op het gebied van de sociale woningbouw. Belangrijk is dat de provincie erop toeziet, dat de afspraken nageleefd worden door de gemeenten.

Minder bureaucratie

Hoe het teveel aan bureaucratie het beste kan worden bestreden, weten de werkers in de jeugdzorg zelf het beste. Zeggen dat er geen dubbel werk gedaan moet worden, is een open deur en lost het aantal formulieren niet op. Wat het aantal formulieren wél kan beperken is een verandering van cultuur richting de jeugdzorgsector. Momenteel moet een medewerker in de jeugdzorg zich voor te veel zaken schriftelijk verantwoorden en zijn er strikte regels aan trajecten. Als de politiek meer vertrouwen zou tonen in de sector en minder schriftelijke rapportages zou verlangen tussen de instellingen en BJZ, zonder dat dit ten koste gaat van de communicatie, kan het aantal formulieren verminderen.

Meer crisisopvang en voldoende gesloten plaatsen

Zoals uit het hoofdstuk 'Onterecht in een jeugdgevangenis' blijkt, zijn extra crisisplaatsen nodig. Ook vanuit in de landelijke politiek maakt de SP zich hier sterk voor. Het aantal gesloten plaatsen zal uitgebreid worden in Zuid-Holland, maar dan nog zal het totale aantal ontoereikend zijn, zo laten de cijfers zien. De provincie zou er goed aan doen om de verwachte stijgende hulpvraag én de cijfers van justitie over het aantal civielrechtelijk geplaatste jeugdigen naast elkaar te leggen. Op basis van die gegevens moet de provincie werken aan een oplossing voor de kinderen die zónder strafrechtelijke titel, onterecht in een jeugdgevangenis verblijven.

Permanente campagne tegen kindermishandeling

Hoewel de SP het liefst een campagne zou zien op landelijk niveau, kan de provincie Zuid-Holland het juiste voorbeeld geven. Met een permanente campagne zullen het aantal meldingen stijgen en het gat tussen de meldingen en de werkelijke hoeveelheid mishandelingen slinken. Mensen zullen continu bewust gemaakt moeten worden van kindermishandeling, maar dat geldt niet alleen voor 'gewone' mensen, ook voor artsen en andere hulpverleners. Artsen en hulpverleners moeten niet *zwijgen tenzij*, maar *spreken, tenzij*!

De geluiden uit het veld, zoals verwoord in het hoofdstuk 'Kindermishandeling' zijn schokkend. Uit de geluiden uit de praktijk blijkt, dat er nog meer aandacht moet zijn voor het voorkomen van kindermishandeling. Het taboe moet eraf, ook bij de professionals!

In samenwerking met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling zouden instellingen, scholen en kinderopvang moeten leren minder angstig te zijn. De provincie kan deskundigheidsbevordering realiseren hieromtrent.

Op bovenstaande manieren kunnen zowel samenlevingsbreed, als in de jeugdzorgsector zelf, meer continue aandacht zijn om kindermishandeling te voorkomen, te herkennen en te verhelpen.

Flexibilisering van de leeftijdsgrens van 18 jaar

De grens van de 18de verjaardag bij een jongere is te strikt. Hier moet flexibeler mee om worden gegaan, zowel wat betreft de hulpverlening als de financiering. Op die manier kunnen jongeren hun behandeling of kamertraining afronden, zonder dat dit ten koste gaat van het budget van een andere cliënt. Er zal een overgangperiode moeten komen van 18

tot 23 jaar. Daarin kunnen geen nieuwe jeugdzorgtrajecten meer worden begonnen, maar wel op een verantwoorde manier worden afgerond.

Een flexibelere houding ten opzichte van de leeftijdsgrens zou kunnen betekenen dat minder jongeren van 18 jaar dak-of thuisloos worden en op die manier beter bereikbaar blijven voor hulp. Met andere woorden: een minder strenge leeftijdsgrens heeft een preventieve werking op de volwassenenzorg.

Investeer in werkers binnen de jeugdzorg

Met meer structureel geld kan er meer personeel worden geworven en aangenomen. Meer personeel betekent meer tijd per hulpverlener voor een kind of zijn/ haar ouder. Dat is hard nodig want het werk in de jeugdzorg is over het algemeen zwaar. Het is zwaar, omdat de werkdruk bij medewerkers erg hoog is. Ook is het verloop onder het personeel hoog. Om ervoor te zorgen dat de werkdruk wordt verlaagd en mensen langer in de jeugdzorg blijven werken, zijn meer medewerkers nodig. Als mensen langer in de sector blijven werken, behoudt je de kennis van ervaren krachten, die deze kennis over kunnen brengen op mensen die 'vers' van een opleiding komen. Voor bijvoorbeeld gezinsvoogden is dit hard nodig, omdat het verloop daar momenteel erg hoog is. In het noorden van de provincie is zelfs voor het eerst een tekort aan gezinsvoogden.

Zoals hierboven is gesteld, kan het werken in de jeugdzorg een zwaar beroep zijn. Om kinderen zo goed mogelijk te helpen, moeten de medewerkers gezond zijn van lijf en leden. Helaas heeft niet elke organisatie in Zuid-Holland voldoende oog voor de gezondheid van haar werknemers. Het is van belang dat medewerkers problemen van zich af kunnen praten als zij daar behoefte aan hebben, dat kan in bijvoorbeeld door het instellen van een intervisie-groep. De meeste organisaties hebben dergelijke intervisievormen. Degene die het nog niet hebben, zouden er goed aan doen deze te starten. Op die manier kan voorkomen worden dat mensen overbelast raken.

Laat het goede zien

Tot slot is het belangrijk om te benoemen dat er veel succesverhalen zijn die niet mogen worden vergeten of genegeerd. De jeugdzorg is al een tijd negatief in het nieuws en media springen bovenop de misstanden. Zaken als bijvoorbeeld de dood van het meisje Savanna en de vervolging van haar voogd laten diepe sporen na in de sector. Zowel bij de medewerkers, laat staan bij andere voogden. Bij cliënten en 'buitenstaanders' (mensen die niets met de jeugdzorg te maken hebben) heeft de zaak Savanna het wantrouwen in de jeugdzorg aangewakkerd of verstrekt.

Het is moeilijk voor instellingen en Bureau Jeugdzorg om aan de media te laten zien wat wél goed gaat. Als BJZ en instellingen daarin zouden slagen en de media hier open voor zou staan, kan het vertrouwen worden hersteld. Zowel bij de politiek, maar belangrijker bij de ouders en kinderen die te maken hebben met jeugdzorg.

Foto: website jeugdhulpverlening.nl

CONTACTGEGEVENS

SP Zuid-Holland
Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Tel: 070- 441 60 41 (op woensdagen)
Mail: zuidholland@sp.nl

Eva de Bakker
Lid Provinciale Staten SP
Tel: 06- 41 32 40 75
Mail: edebakker@sp.nl

Naomi Smulders
Fractiemedewerker SP Statenfractie
Tel: 070- 441 60 41 (op woensdagen)
Mail: nsmulders@sp.nl

Voor het maken van dit rapport hebben we contact gehad met vele instellingen voor Jeugdzorg in Zuid-Holland. Dit zijn de instellingen en hun gegevens.

Cardea Jeugdzorg biedt hulp aan kinderen en ouders uit Leiden, de Duin-en Bollenstreek en de Rijnstreek.
Telefoon: 071-579 50 50
E-mail: info@cardea.nl
Website: www.cardea.nl
bezoekadres:
Lammenschansweg 15
2313 DH Leiden
Postadres:
Postbus 11109
2301 EC Leiden

Bureau Jeugdzorg Zuid-Holland heeft 8 locaties in de regio Zuid-Holland. Voor vragen of problemen rond opvoeden en opgroeien, kan contact worden gelegd met één van onze locaties in de buurt. Er zijn vestigingen in Leiden, Katwijk, Alphen a/d Rijn, Gouda, Dordrecht, Middelharnis, Oud-Beijerland en Gorinchem.
Website: <http://www.bjzzuid-holland.nl/>
Let op! Inwoners van de regio's Haaglanden en Rotterdam kunnen terecht bij Bureau Jeugdzorg Haaglanden of Rijnmond. Ga naar <http://www.bjzhaaglanden.nl/> of <http://www.jeugdzorg-rotterdam.nl/>

JSO, expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding in Zuid-Holland.
Nieuwe Gouwe Westzijde 2a
2802 AN Gouda
T 0182 547888
E info@jso.nl W: www.jso.nl
JSO werkt met: Beroepskrachten, dmv deskundigheidsbevordering; Beleidsmakers en managers en met Ouders en jongeren, met opvoedingsondersteunende diensten als de opvoedbureaus en de jongeren informatiepunten (JIP).

PJ PARTNERS is het Zuid-Hollandse expertisecentrum op het gebied van jeugd en leefbaarheid.
Bezoekadres: Thurledeweg 95, 3044 ER Rotterdam
Postadres: Postbus 11117, 3004 EC Rotterdam
T 010 436 21 66
F 010 436 63 57
info@pjpartners.nl

Horizon, Instituut voor Jeugdzorg en Onderwijs

Horizon behandelt, begeleidt en geeft onderwijs aan jeugdigen van 0 tot 18 jaar met ernstige problemen op meerdere terreinen
Bezoekadres
Mozartlaan 150
3055 KM Rotterdam
T: 010 2854700
E: centraalbureau@horizon-jeugdzorg.nl
W: <http://www.horizon-jeugdzorg.nl/>

JIP staat voor Jongeren Informatie Punt. Het JIP geeft informatie en advies over werk, school, drugs, geld, huisvesting, rechten en plichten, seks en vrije tijd.
In Zuid Holland zijn er in verschillende gemeentes jongeren informatie punten, de een groot de ander wat kleiner. De twee grootste JIP's hebben ook een eigen site. (zie hieronder) Voor gegevens van alle punten in Zuid Holland, ga naar de algemene site:
<http://www.jip.org/>
Den Haag: <http://www.jipdenhaag.nl/index.php>
Rotterdam: <http://www.jip.org/rotterdam/>

De **VBOK** is dé organisatie die moeder, vader en ongeboren kind gelijkwaardig betreft in voorlichting en hulpverlening bij onbedoelde en/of ongewenste zwangerschap en na zwangerschapsverlies. Het VBOK-huis biedt tijdelijk onderdak en begeleiding aan zwangere, alleenstaande vrouwen tot 25 jaar die bereid zijn, onder begeleiding in een groep te wonen en deel te nemen aan groepsactiviteiten.
Postadres: Postbus 3084, 2800 CD Gouda
Tel. algemeen: 0182 - 689 441
Fax: 0182 - 689 442
E-mail: hulpverlening@vbok.nl

Harreveld is een behandelinrichting voor jongeren van 12 tot 23 jaar. Jongerenhuis Harreveld bestaat uit twee gesloten sectoren en één open sector.
Postbus 4
7135 ZG Harreveld
Telefoon 0544 394 444
W: <http://www.harreveld.com>

Hoenderloo Groep - Kampheuvellaan 34 | 7351 DA Hoenderloo | tel. (055) 378 8800 | fax (055) 378 8801

Jeugdformaat is de organisatie voor jeugdhulpverlening in de regio Haaglanden.
Postbus 1178
2280 CD Rijswijk
27255600 KvK Haaglanden
Centraal kantoor:
Fleminglaan 16
2289 CP Rijswijk
tel. (070) 351 27 51
fax (070) 358 40 76
info@jeugdformaat.nl
pleegzorg@jeugdformaat.nl
<http://www.jeugdformaat.nl>

Trivium is er voor jongeren en ouders. Als het echt moeilijk wordt en professionele steun noodzakelijk is, dan helpt Trivium. Bij mensen thuis of door een tijdelijk verblijf in één van onze voorzieningen, soms een dagdeel, misschien de volledige tijd per week
Postadres;
Stichting Trivium
Postbus 99
3300 AB Dordrecht
Bezoekadres;
Papeterspad 7
3311 WT Dordrecht
Telefoon: 078 - 648 47 47
Fax: 078 - 648 47 40
Email: info@triviumzhz.nl

Andere jeugdzorginstellingen in Zuid-Holland:

Foto van www.jeugdhulpverlening.nl

Stek ondersteunt bij opgroeien en opvoeden door begeleiding en behandeling. Stek Jeugdzorg werkt vanuit verschillende vestigingen en locaties in de Stadsregio Rotterdam en de regio Midden-Holland. Voor informatie kunt u bellen met Stek Jeugdzorg op telefoonnummer 010 - 202 30 44. Of neem contact op via info@stekjeugdzorg.nl
centraal bureau
Kralingseweg 463 | 3065 RG Rotterdam
t 010 - 202 30 44
f 010 - 202 34 15

